

LIFE 2021-2027

Technical Progress Report

Project acronym and number:	LIFE22-NAT-SI-LIFE TRSCA - 101114184
Date of submission of the report:	28/02/2025
Period covered by the progress report:	01/09/2023 – 31/01/2025
LIFE call topic:	LIFE-2022-SAP-NAT – LIFE-2022-SAP-NAT-NATURE
Project start date:	01/09/2023
Project end date:	31/12/2029
Author	Name: Ana Gabrejna Fajdiga E-mail: ana.gabrejna@notranjski-park.si Telephone: 00386 40 426 753

Ana
Gabrejna
Fajdiga

Digitalno
podpisal Ana
Gabrejna Fajdiga
Datum:
2025.02.28
14:41:41 +01'00'

1 Progress of work plan in the period:

WP 1 – Project management and coordination			
Key objectives	Progress	On track	Delayed
Objective 1 (WP1) Prompt and good implementation of the project goals, actions and objectives, according to the project proposal	NRP je zastavil sistem poročanja sledenja vsebinskim in finančnim ciljem. Partnerji koordinatorju redno, na tri mesece pošiljajo vsebinsko in finančno poročilo. Prav tako se predstavniki vseh partnerjev dobivajo na rednih koordinacijskih sestankih, kjer se pogovorijo o izvedenem delu in načrtujejo nadaljnje delo. Od začetka projekta je bilo izvedenih pet partnerskih sestankov, kot načrtovano (22/09/2023, 26/10/2023, 15/02/2024, 20/06/2024, 07/11/2024). Poleg skupnih koordinacijskih sestankov je bilo znotraj drugih nalog in delovnih paketov izvedeno veliko posameznih sestankov, katerih so se udeležili samo določeni projektni partnerji. Tako delo zelo gladko teče, morebitni zapleti pa se rešujejo sproti. Prve mesece projekta smo sestavljali projektno ekipo. Vsi partnerji smo imeli določeno kompletno osebje na projektu do 04/01/2024, tako da je bil mejnik Establishment of the project management team dosežen s 4 dnevi zamude. Do krajše zamude je prišlo, ker MKGP kot državna institucija z vnaprej določenim proračunom ni mogel zaposliti osebe na projektu pred začetkom leta 2024, saj projekt ni bil pisan v proračun za leto 2023. Vsi zaposleni na projektu imajo sklenjene pogodbe ali anekse k pogodbam o zaposlitvi, v katerih je navedeno, da so zaposleni na projektu. NRP je pripravil procesni načrt za izvedbo projekta s pomočjo spletne aplikacije. Načrt redno posodabljam. Oktobra 2023 smo se partnerji udeležili Welcome meetinga agencije CINEA. Na enem od srečanj je vodja projekta predstavila projekt LIFE TRSCA. NRP je s partnerji sklenil partnerske pogodbe ter anekse. V okviru tega delovnega paketa smo imeli prvi obisk zunanjega nadzornika dr. Mitje Kaligariča. Obisk je potekal 14-15/03/2024. Prvi dan je potekal pregled projektnih aktivnosti in financ v prostorih NRP, drugi dan je sledil ogled terena. Na izveden zunanji nadzor smo dne 08/04/2024 prejeli odzivno pismo v katerem smo dobili pozitivne povratne informacije, popraviti smo morali samo pogostost poročanja financ. Na monitoringu so bili prisotni vsi projektni partnerji. Projektna ekipa je 30/08/2024 oddala prvo vmesno poročilo o napredku projekta sofinancerju projekta, Ministrstvu za naravne vire in	✓	

	prostor. Vsi do sedaj načrtovani Milestones in Deliverables, so bili doseženi in bojo omenjeni v opisih ustreznih delovnih paketov.		
Objective 2 (WP1) Transparent financial management of the project	NRP je zaposlil projektno vodjo, ki ima nadzor nad vsemi aktivnostmi v projektu, pri vodenju financ in administracije pa sodeluje tudi finančna menedžerka. NRP je izvedel Javno naročilo za zunanje računovodstvo, storitve so se začele izvajati s 01/01/2024. Vzpostavili smo sistem arhiviranja računovodske in druge dokumentacije, ki je potrebna za transparentno vodenje projekta. V arhivu hranimo vso potrebno dokumentacijo, kot so računi, potrdila o plačilu, plačilne liste, potni nalogi itd. Vsak partner je odprl tudi projektna stroškovna mesta. Na vseh prejetih računih in sklenjenih pogodbah zahtevamo sklic na projekt, v kolikor sklica ni, se račun zavrne. Vsa naročila izvajamo v skladu s slovensko zakonodajo in internimi pravilniki posameznih partnerjev, ki so zbrani tudi v arhivu NRP. Skene vse finančne dokumentacije partnerji pošiljajo vodji projekta vsake 3 mesece. Določili smo način sledenja dela na projektu – skladno z LIFE predlogo za beleženje delovnih dni po paketih (monthly declaration). Te deklaracije podpisujeta mesečno zaposleni in vodja projekta oziroma koordinator projekta pri partnerjih. Partnerji skene podpisanih mesečnih deklaracij pošiljajo NRP vsake 3 mesece, skupaj s finančnim poročilom. Stroške partnerji vodimo v internih tabelah po kategorijah stroškov iz projekta. Sproti sledimo porabi sredstev na projektu in skrbimo za ustrezno računovodsko knjiženje stroškov.	✓	

WP 2 – Improving the reedbeds and other marsh vegetation of HT 3180* management by introducing new and revising existing agri-environment schemes and other CAP measures to promote limited mowing

Key objectives	Progress	On track	Delayed
Objective 1 (WP2) Reducing the impact of too frequent use of marsh vegetation of HT 3180* and improving its condition at Cerkniško	Pripravili smo izhodiščne dokumente, ki bodo služili kot podlaga za pripravo kmetijskih ukrepov na Cerkniškem jezeru: Poročilo o vpisu v kmetijske ukrepe od leta 2006 dalje (NRP), Analiza obsega in pogostosti košnje na projektnem območju 2017-2023 (NRP), Pregled obstoječih ukrepov in pravil, ki so v veljavi na Cerkniškem jezeru in lahko pozitivno vplivajo na močvirsko vegetacijo (ZRSVN) - v tem dokumentu so opredeljeni tudi ukrepi in pravila, ki so naravnani na močvirsko vegetacijo ter njihove pomanjkljivosti, ki bi jih lahko potencialno reševali v okviru	✓	

jezero on at least 150 ha by achieving enrolment in new/revised Agricultural policy measures	projekta LIFE TRSCA. NRP je skupaj s Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo (FGG) pripravil metodologijo in podatke za analizo dejanske rabe zemljišč za zadnjih 5 let, na kar smo še posebej ponosni. NRP je pripravil tudi dva strokovna članka o tej metodologiji: »Analiza časovnih vrst Sentinel-2 in Planetscope za detekcijo košenj na presihajočem cerkniškem jezeru (2017–2023)« za zbornik člankov z naslovom Digitalne vezi, ki ga izdaja GIS Day Slovenia in »Enostaven popis rabe zemljišč - primer uporabe na Cerkniškem jezeru« za Varstvo narave. NRP je sooblikoval tudi raziskovalni poster na temo zgodovine košnje na območju habitatov ključnih naravovarstvenih vrst ptic, ki ga bo FGG predstavil na konferenci Biospace v Rimu (10-14/02/2025). NRP je opravil vseh 30 intervjujev z lastniki zemljišč ter pripravil skupno analizo. NRP je organiziral delavnico vrednotenja tipov močvirske vegetacije, na kateri so bili prisotni partnerji DOPPS, UL BF, IZRK, ZRSVN in NRP. Na delavnici smo opredelili tipe močvirske vegetacije ter si projektno območje ogledali na terenu. UL BF si je jeseni 2023 močvirske vegetacijske tipe ogledal na terenu ter opravil validacijo posnetkov pridobljenih z daljinskim zaznavanjem (z dronom). NRP je pripravil zemljevide tipov vegetacije. NRP in DOPPS sta organizirala delavnico, na kateri sta poljska strokovnjaka Janusz Kloskowski (Univerza Poznań) in Marcin Polak (Univerza Lublin) predstavila ekološke potrebe ciljnih vrst, race kostanjevke in rjavovratega ponirka. Delavnice so se udeležili partnerji DOPPS, NRP in ZRSVN. Na dveh obiskih sta Poljaka s pomočjo NRP in DOPPS na terenu izvajala vzorčenja bentoških nevretenčarjev na več lokacijah, saj ti predstavljajo prehransko bazo ciljnih vrst. Ta študija sprva ni bila predvidena, a predstavlja bistven vpogled v stanje habitata za ciljni vrsti, zato bo to dodaten rezultat projekta in je vključen v študijo ekoloških potreb ciljnih vrst. Delne rezultate smo predstavili na mednarodni konferenci LIFE Amphicon (WP8). DOPPS je opravil pregled literature na temo habitatnih zahtev ciljnih vrst in napisal končno Študijo ekoloških potreb rjavovratega ponirka in kostanjevke tekom gnezditvenega obdobja na Cerkniškem jezeru, pri čemer sta sodelovala tudi Polak in Kloskowski. NRP je kupil profesionalno GPS napravo (RTK GNSS), s pomočjo katere smo določali točne lokacije posameznih tipov močvirske vegetacije ter natančne lokacije testnih poligonov, kjer preizkušamo različne režime košnje na podlagi načrta, ki ga je pripravil NRP. Popise vegetacije na večjih testnih ploskvah je opravil BF, na manjših, pedagoških, pa NRP. Prvo leto testiranja smo uspešno zaključili in pripravili poročilo (NRP in BF). Natisnili smo 1000 letakov o testnih ploskvah in informativno tablo, ki je postavljena na lokaciji, namenjeni izobraževanju. Začeli smo z združevanjem vseh analiz in drugih rezultatov te naloge v skupno poročilo o optimalni rabi močvirskih habitatov na Cerkniškem jezeru, ki bo podlaga za pripravo načrta		
---	--	--	--

	upravljanja ter ukrepov SKP. Pri tej nalogi je prišlo zaradi težav s pomanjkanjem vsebinskega kadra NRP do manjše zamude, kar bo verjetno vplivalo tudi na Milestone: Finished land management plan (31/03/2025), vendar zaradi te zamude ne pričakujemo nadaljnjih težav pri izvajanju drugih nalog projekta ali vpliva na druge mejnike in izdelke. Kadrovske težave bomo rešili s pre zaposlitvijo dveh zaposlenih znotraj NRP. NRP je sicer že pripravil vsebinski okvir prvega osnutka Načrta upravljanja. Od novembra 2023 je bilo izvedeno 15 neformalnih srečanj s potencialnimi člani strokovne skupine. Na predlog 3 agrarnih skupnosti ter Ribiške družine Cerknica smo predstavili projekt LIFE TRŠCA na 3 sejah Upravnih odborov agrarnih skupnosti in 1 Občnem zboru ribičev. V marcu 2024 je bilo v strokovno skupino potrjenih 14 predstavnikov (6 predstavnikov agrarnih skupnosti, 3 predstavniki LD, 1 predstavnik RD, 3 predstavniki KGZ in 1 predstavnik ARSKTRP). Začeli smo s pripravo gradiva za posvete strokovne skupine: Pregled dobrih praks za ohranjanje močvirne vegetacije po državah članicah EU (ZRSVN, NRP je recenziral). Na primerih praks iz tujine bomo pripravili tudi naše ukrepe. ZRSVN je pripravil predstavitev SKP in formalnih okvirjev priprave novih ukrepov za projektne partnerje. Na temo kmetijskih ukrepov se v organizaciji MKGP že odvijajo redni sestanki delovne skupine za kmetovanje v varovanih območjih narave, katerih se udeležuje tudi NRP. Cilj srečanj je priprava ukrepov za naslednje programsko obdobje. NRP se je udeležil LIFE platform srečanja v Bruslju na temo rezultatskih ukrepov SKP, kjer smo se pridobili veliko koristnih informacij (WP8). V sodelovanju z ZRSVN smo pripomogli k temu, da je nov KOP ukrep "Močvirja in barja" (MOKR_BAR), ki dovoljuje košnjo mokrišč le vsako drugo leto, od leta 2024 na voljo za vpis tudi na nekaterih predelih na projektnem območju LIFE Tršca; posledično so že v prvem letu kmetje v ta ukrep vpisali 88 ha zemljišč. Gre za zelo pomemben dosežek, saj so ta zemljišča na območju trstišč, ki so se doslej redno kosila, v letu 2024 ostala nepokošena. S tem se bo znatno izboljšal habitat ciljnih vodnih ptic in tudi vitalnost trsja ta teh zemljiščih.		
--	---	--	--

WP 3 – System solution for the protection of the most important marsh landplots

Key objectives	Progress	On track	Delayed
Objective 1 (WP3) Develop a GIS database as a tool to help control and monitor the land management efficiently (T.3.1)	Nosilni partner te naloge je ZRSVN, pri izvedbi pa sodelujeta še NRP in DOPPS. V januarju 2024 smo začeli postavljati koncept baze. Aprila 2024 smo se prvič srečali s slovenskimi naravnimi parki, ki so izrazili zanimanje za uporabo baze. Na srečanju smo jim predstavili izhodišča za izgradnjo baze, potek akcije in podroben koncept baze. Od parkov smo pridobili vpogled v obstoječe podatke o zemljiščih oziroma upravljanju in se pozanimali o njihovih potrebah. Aprila smo obiskali Nacionalni park Őrség na Madžarskem, kjer so nam prikazali svoje podatkovne baze in nam svetovali, na kaj moramo biti pozorni. Po izvedenem obisku rezervata Ham Wall, s katerim upravlja RSPB (WP4) so bili udeleženci navdušeni nad njihovo bazo Merlin, s katero obvladujejo načrtovanje in izvajanje upravljavskih načrtov. Zato smo predlagali preusmeritev sredstev za drugo ekskurzijo za kritje stroškov obiska informacijskega strokovnjaka RSPB v Sloveniji. To bi širši skupini strokovnjakov omogočilo poglobljeno usposabljanje o sistemu RSPB, namesto da se prenos znanja omeji le na nekaj udeležencev. Kot je potrdil strokovnjak za finančno spremljanje Jan Slavotinek, je ta predlagana sprememba finančno in administrativno izvedljiva (LIFE helpdesk obveščen 26/09/2024 - TCK005160, finančni helpdesk 03/10/2024 - TCK005242). Sestali smo se tudi z ekipo projekta LIFE NarciS in se pogovarjali o možnostih sodelovanja. Izvedli smo veliko delavnih sestankov na katerih smo dovršili zemljiškoknjižni del baze. Ta del baze smo predstavili slovenskim parkom na drugi delavnici avgusta 2024, nato pa smo z njihovo pomočjo začeli s testnim vnosom podatkov. Koncept zemljiškoknjižnega dela baze je postavljen, upravljavski del baze pa je narejen do okoli 80 %. Podatkovna baza GIS naj bi bila po prvotnih načrtih dokončana junija 2025. Vendar smo podcenili čas, potreben za razvoj koncepta informacijskega modela, zaradi bolj kompleksnega nabora vhodnih informacij kot je bilo predvideno. Proces sestankov in razprav za opredelitev zahtev in podatkovnih struktur je trajal bistveno dlje, kot smo pričakovali. Poleg tega se je izkazalo, da je usklajevanje sestankov zaradi natrpanih urnikov zainteresiranih strani še posebej zahtevno, kar je dodatno podaljšalo časovni okvir. Zaradi tega se bo dokončanje dela zavleklo prek prvotno načrtovanega časovnega okvira. Kljub zamudi je v okviru projekta še vedno dovolj časa za izvedbo temeljitega testiranja in usposabljanja zainteresiranih strani. Te		✓

	dejavnosti bodo zagotovile, da bo sistem popolnoma funkcionalen, uporabniku prijazen in usklajen s potrebami ohranjanja narave.		
Objective 2 (WP3) Obtain a legal opinion on procedures for settling the ownership of land without resolved ownership and to clarify different types of existing unresolved ownership (T.3.2)	V januarju 2024 je bila izbrana pravna pomoč. V juliju 2024 je odvetnik pripravil končni dokument Navodila za odkup zemljišč z dvoumnim pravnim statusom. Ta Deliverable je bil pravočasno naložen na F&T portal (04/10/2024). V oktobru 2024 je NRP odvetniku posredoval končni seznam vseh neznanih in umrlih lastnikov na Cerkniskem jezeru. V decembru 2024 so med Občino Cerknica, NRP in odvetniško pisarno potekale ureditve odvetniških pooblastil za vse pravne posle za to nalogo. V januarju 2025 so bili pripravljeni dopisi za 4 žive lastnike za odkup 14ih njihovih zemljišč v skupni površini 14,09 ha. Pri 2 lastnikih je bila tudi uradno ugotovljena smrt. V februarju ali marcu 2025 se bo za oba pokojnika vložilo predlog za izvedbo dedovanja.	✓	
Objective 3 (WP3) Carry out exchanges of 50 ha (T.3.3) and purchase another 50 ha (T.3.4) of the most important land in terms of biodiversity where the deviation from target land management leads to the loss of extremely rare characteristic species of the intermittent lake (Turloughs – HT 3180*)	Na pobudo lokalnega lastnika zemljišč je bila v marcu 2024 sklenjena prva tripartitna menjalna pogodba. Notranjski park je tako po strokovni naravovarstveni presoji zamenjal 3,746 ha zemljišč v svojem upravljanju za 3,691 ha kmetovih zemljišč. V letu 2025 imamo interes s strani kmetov za zamenjavo 11,45 ha zemljišč. Navedena zemljišča bodo šla v potrditev na občinsko sejo Občine Cerknica, ki bo potekala v aprilu 2025. Menjave zemljišč morajo biti izvedene samo po tehtnem premisleku in strokovni presoji, saj ne smemo menjati parcel, ki so naravovarstveno pomembne tudi za druge vrste, ki jih sicer v projektu ne naslavljamo a so bile predmet drugih projektov, prav tako moramo paziti, da pri menjalnem predlogu ne prihaja do prevelike razlike v vrednosti in velikosti zemljišč. Tako so pogajanja glede ustreznosti predlogov menjav kar dolgotrajna. Pričakujemo, da se bo menjava zemljišč zavlekla prek zastavljenega roka 30/11/2026. V letu 2024 je Notranjski regijski park skupaj odkupil 10,68 ha zemljišč od 10 različnih lastnikov. V letu 2025 je potrebno dokončati še odkup 8,76 ha, ki je bil že odobren na seji občinskega sveta v letu 2024. Pri odkupih je bil ob začetku zbiranja interes kar velik, v zadnjem času pa smo naleteli na slab odziv lastnikov zemljišč, saj so cene nepremičnin v času od prijave projekta močno narasle (več v poglavju 3). Na srečo je v lasti NRP že kar nekaj zemljišč na območju vitalnih trstišč, kjer lahko nemoteno izvajamo projektno delo in tako zasledujemo cilje projekta brez zamud.	✓	

Objective 4 (WP3) Create at least 12 microhabitat patches for reedbed breeding birds by using a harvester	NRP je izrisal obstoječa jezerska okna na Cerkniškem jezeru. Okrog vsakega jezerskega okna smo zarisali tudi pufersko območje 50 metrov. Za obstoječa jezerska okna smo v fazi analiziranja stanja upravljanja – predvsem ali so dovolj obraščena z vegetacijo, ali sploh niso ali so le deloma. Ti podatki bodo služili kot podlaga za pripravo načrta za ustvarjanje mikrohabitativ. Na območju jezerskih oken se bomo v prihodnje fokusirali tudi na odkupe. Smo v fazi priprave izvedbenega dela, kjer bomo določili, kje bomo najprej začeli izvajati ukrepe novih vodnih oken oziroma vzdrževanja obstoječih. Znotraj širšega ciljnega območja še niso določene vse mikrolokacije. Tri vodna okna v različnih rastnih razmerah smo že ustvarili v letu 2024 (vsak 540 m²), saj smo v okviru košnje testnih poligonov ustvarili vodna okna. Tu bomo spremljali stanje med naslednjo gnezdilno sezono z različnimi metodami spremljanja, da ugotovimo vpliv novih vodnih oken na gnezditev. Kupili smo sprednjo in bočno kosilnico za ustvarjanje in vzdrževanje mikrohabitativ.	✓	
--	--	---	--

WP 4 – Removal of the dead biomass deposits and a pilot production of the products made of biomass surpluses

Key objectives	Progress	On track	Delayed
Objective 1 (WP4) We will purchase machinery and use it to remove deposits of dead biomass every year in accordance with needs and prepared plan for the removal of dead biomass (T.4.1)	NRP in DOPPS sta obiskala rezervat Ham Wall s katerim upravlja RSPB v Angliji z namenom ogleda upravljavskih praks, uporabe mehanizacije Softrack in podatkovne baze. V okviru mreženja (WP8) smo si ogledali tudi amfibijsko vozilo Truxor, ki ga uporablja organizacija SPP na Prespanskem jezeru. Po obeh ogledih je NRP začel s pogovori o ustreznosti obeh strojev in vrednotenje prednosti in slabosti obeh izbir. Pripravili smo primerjalno tabelo različne mehanizacije, ter predloge načinov uporabe Truxorja, ki bi bil za naše območje ustrežnejši, saj ne naredi škode na travni ruši in je uporaben tudi v času ojezeritve. Z njim bo tudi lažje delati mikrohabitatske za ptice (WP3), nekoliko manj pa je primeren za pobiranje naplavin, za kar bomo Truxor kombinirali z drugimi kmetijskimi stroji. Na NRP še potekajo usklajevalni sestanki na temo nakupa Truxorja, šli bomo še na en ogled stroja v VGP Drava.	✓	

	Spomladi 2024 smo popisali nanose odmrle biomase na Cerkniškem jezeru. Skupna površina nanosov je znašala 4,3 ha, obseg nanosov je bil manjši od pričakovanega, saj je bilo v letu 2023 košnje malo in s tem tudi ostankov po košnji. Vseh nanosov, ki smo jih zabeležili je 74. Na pobudo lokalne skupnosti je bilo v februarju 2024 na območju 0,26 ha v Leviših odstranjeno 3t odmrle biomase. Celodnevno odstranjevanje je potekalo ročno in s traktorskim zgrabljajnikom. Opremo so zagotovili lokalni kmetje. Glede na izkušnje je ocena v projektu, da se bo na 2 ha nanosov, pobralo 100 ton biomase, previsoka. Temu ustrezno smo prilagodili tudi KPI ob prvi reviziji, in sicer na 25 ton letno. Zmanjšati bo potrebno tudi vrednost pri Milestone: Remove 200 t of biomass, ki ima rok 31/03/2027. Manjša količina pobranih nanosov ne bo negativno vplivala na cilje tega projekta, saj bo še vedno pobrana takšna količina, kot je potrebno za izboljšanje habitatov ter za izvedbo eksperimentov. Avgusta 2024 smo že odstranili 50 ton rastlinske biomase, ki bi sicer ostala na jezeru kot odpad in kot neželeni nanosi, saj s strani kmetov ni bilo interesa zanjo. Biomasa smo peljali na kompostiranje.		
Objective 2 (WP4) Development of alternative ways of using the excess biomass removed from the intermittent lake area to reduce the problem that is caused by the accumulation of dead biomass in the areas of marsh plant communities, and at the same time present farmers with a solution for potential surpluses of hay (T.4.2).	Novembra 2023 smo izbrali ponudnika za izvedbo kompostiranja. V avgustu 2024 smo odstranili 50 ton biomase in jo predali v kompostarno ROSA. Kompost bo pripravljen v roku 2 let od začetka kompostiranja. v novembru 2023 smo pričeli aktivno iskati izvajalca, ki bi lahko v svoji bioplinarni izvedel poskus uplinjanja 30 ton biomase. Izkazalo se je, da noben od ponudnikov ne more pri postopku uplinjanja izmeriti parametrov (količina plina, kakovost plina, itd.) zato smo stopili v stik s Kmetijskim inštitutom (KIS), ki razpolaga z mikrobioplinarno. V juniju 2024 smo se z njimi dogovorili, da bi letos izvedli testni poskus z manjšo količino biomase (do 1 tone), naslednje leto pa bi izvedli poskus z večjo količino do max. 10 ton. Žal so nam konec julija 2024 odgovorili, da poskusa zaradi zasedenosti naprave ter naših zahtev, da uporabljajo izključno biomaso NRP, ne morejo izvesti. NRP išče alternativni pristop (poglavje 3). Od novembra do aprila 2024 je potekalo aktivno iskanje izvajalca peletiranja v Sloveniji kot tudi v tujini (Nemčija, Italija, Avstrija, Madžarska, Hrvaška, BiH, Srbija). Ugotovili smo, da v SLO trenutno ni podjetja oziroma zasebnika, ki bi se ukvarjal s tovrstnim peletiranjem travinja. V aprilu 2024 smo prejeli pisni odgovor dr. Kindlerja iz Halbenreina (Avstrija), da lahko poskusno peletiranje opravimo pri njih. Ker je za uspešno izdelavo peletov iz tovrstne rastlinske biomase potrebna ustrezna suhost materiala (manj kot 15% vlažnost), je NRP v avgustu pričel s fazo sušenja rastlinske biomase z jezera, ki ima visoko vsebnost vlage. Ko bo biomasa dovolj suha, se bo izvedla izdelava peletov v Halbenrainu v Avstriji - predvidoma v februarju 2025. S tem bo	✓	

	mejniki: Pet litter pellets from dead biomass produced, dosežen eno leto pred rokom.		
--	--	--	--

WP 5 – Reducing the disturbance of birds by visitors

Key objectives	Progress	On track	Delayed
Objective 1 (WP5) Identify the areas and periods when it is necessary to prevent disturbance of birds and we'll also determine the optimal regime of disturbance prevention (T.5.1)	Pričeli smo z zbiranjem literature, relevantnih dokumentov in člankov na temo gnezdenja ptic v trstiščih in njihovih ključnih groženj. Na podlagi zbrane literature in izvedenih delavnic, katerih se bodo udeležili DOPPS in NRP, dodatno pa še ZRSVN, bomo pripravili načrt z območji in časovnimi okvirji, znotraj katerih se ptic ne sme motiti ter smernice, kako motnje preprečiti. Delavnica je načrtovana za februar 2025, kar pomeni, da prihaja pri tej aktivnosti do zamude, ki pa ne bo ključno vplivala na ostale aktivnosti, saj bomo lahko pričeli z aktivnostmi priprave predloga spremembe odloka o čolnarjenju, sporazumov z lovci ter omejevanjem prometa vzporedno s pripravo načrta o preprečevanju motenj ptic. Zamud pri Deliverables ali mejnikih zaenkrat ne pričakujemo.		✓
Objective 4 (WP5) Restrict visitor access to the most sensitive parts of the intermittent lake (T.5.4)	NRP je jeseni 2023 začel aktivno komunicirati z lokalnimi Agrarnimi skupnostmi in drugimi deležniki (ribiška družina, lovske družine) ter jim predstavil naše načrte v okviru naloge T.5.4. Deležniki so to aktivnost v veliki meri podprli. Junija 2024 smo ponovno vzpostavili komunikacijo z relevantnimi deležniki (predvsem lokalne agrarne skupnosti), da bomo lahko določili mikrolokacije zapornic ter nato pričeli s zbiranjem vseh potrebnih soglasij. Jeseni 2024 je potekalo aktivno zbiranje informacij o ustreznosti različnih tipov fizičnih pregrad (potopni stebrički, rampe in prometni znaki) pri različnih upravljalcih zavarovanih območij (TNP, KP Radensko polje, KP Ljubljansko barje). V juliju 2024 smo s strani Agrarne skupnosti Gorenje Jezero prejeli dokumentacijo ureditve parkirišča na njihovem zemljišču. Ker je potrebna za pridobitev gradbenega dovoljenja sprememba OPN, je NRP avgusta 2024 na Občino Cerknica oddal vlogo za spremembo namembnosti zemljišča. Ti postopki so običajno dolgotrajni, vendar zaenkrat ne pričakujemo zamud pri ureditvi parkirišča, saj smo se naloge lotili prej kot načrtovano. NRP je pripravil osnutek načrta ureditve prometa. Izvedli smo 2 delavnici z Občino Cerknica na temo fizičnega nadzora prometa na cesti Center za obiskovalce - Pretržje. Januarja 2025 je	✓	

	potekala 1. delavnica med NRP in ZRSVN na temo predstavitve vseh aktivnosti (vgradnja pregrad in znakov, izgradnja parkirišča, fizičen nadzor na nasipu, namestitve opreme za digitalno vodenje). S strani ZRSVN smo na sestanku prejeli potrditev, da se strinjajo z vsemi predstavljenimi aktivnostmi, ki se bodo izvajale. Na nadaljnjih delavnicah bomo Osnutek načrta izpopolnjevali s strokovnimi mnenji vseh vpletenih organizacij (Poleg Občine Cerknica in ZRSVN še MNVP in Komunala Cerknica). S strani NRP je bilo konec 2024 pridobljena neformalna ponudba z aktualnimi cenami za ureditev vstopne točke skupaj z video nadzorom. NRP je poiskal lokacije, ki bi bile primerne za postavitve števecov ter se pozanimal o različnih tipih delovanja števecov, ker trenutno na tržišču ne obstaja še cenovno dostopna tehnologija, ki bi hkrati lahko štela enosledna vozila, osebna vozila, tovorna vozila in pešce. NRP je sklenil pogodbo z izvajalcem, ki bo prenovil spletno stran NRP na način, da bo nanjo lahko umestil modul za trajnostno mobilnost in preusmerjanje obiskovalcev glede na podatke s števecov, aktualen vodostaj in plovni režim.		
Objective 5 (WP5) Strengthen the park ranger control (T.5.5)	V poročevalskem obdobju je bil ranger NRP 202 dni prisoten na CJ, kjer smo spremljali, beležili in po potrebi tudi seznanjali in opozarjali obiskovalce o neprimernih praksah v naravnem okolju. Kupili smo terensko električno vozilo PEUGEOT Rifter ter ostalo predvideno opremo (računalnik, GSM, daljnogled, kamere za videonadzor). Poleg tega smo kupili tudi uniformo za naravovarstvenega nadzornika in nekaj dodatne opreme za nadzorne kamere (solarne celice, polnilne baterije). Na projektnem območju smo postavili 7 nadzornih kamer. Avgusta 2024 smo oddali pisno prijavo o nelegalnemu odlaganju odpadkov ob cesti pri Karlovškem gradu na Medobčinski inšpektorat. Prvi uvodni sestanek na policijski postaji Cerknica smo imeli 21/08/2024 . Namen sestanka je bil predvsem seznanitev novega direktorja NRP Kebe Leona z vodstvom PP Cerknica. Na sestanku smo se dogovorili tudi o nadaljnjim sodelovanju na terenu. 18/09/2024 smo se udeležili dopolnilnega usposabljanja, ki ga je vodila mag. Nuša Orel, sodnica in predavateljica na Upravni akademiji. 19/11/2024 smo se udeležili dodatnega usposabljanja naravovarstvenih nadzornikov v Parku Škocjanske jame na temo okoljevarstvene kriminalitete in inšpekcijskega postopka. Dodatno sta še dva zaposlena na projektu novembra 2024 opravila izpit za prostovoljnega nadzornika in s tem še dodatno okrepila nadzorno službo v NRP.	✓	

WP 7 – Monitoring and evaluation

Key objectives	Progress	On track	Delayed
Objective 1 (WP7) Monitoring impact of the project on the breeding populations of reedbed bird species	Naloge v tem WP smo začeli izvajati eno leto prej, kot je bilo načrtovano. Zaradi nepredvidljivega nihanja razmer v naravi, so pomembni dolgi trendi spremljanja, zato bodo podatki sezone 2024 zelo dragoceni. V letu 2023 na CJ zaradi dolgotrajnega obdobja ojezeritve namreč na številnih parcelah ni bila mogoča košnja, kar je redek pojav, ki ima podobne učinke kot ciljni ukrepi projekta. Rezultati spremljanja bodo pripomogli k boljšim ukrepom in razumevanjem rezultatov projekta. Namesto kartiranja ptic gnezdičk smo se odločili za transektni popis. Na leto lahko tako pokrijemo večjo površino. Poleg tega smo ocenili, da bo v gostem trstičju na tako veliki površini zelo težko izvesti več kot 2-3 popise letno (kartirni jih zahteva najmanj 5) - ta predpostavka se je že v prvi sezoni izkazala za resnično. NRP je nakupil opremo: kanu, vesla, rešilni jopič, fotopasti in dron. Izvedli smo več usklajevalnih sestankov (DOPPS, NRP), kjer smo razdelali in usklajevali metode popisa. Razpravljali smo o metodah za določanje okoljskih parametrov na transektih. Skupna dolžina 8 transektov je 23,8 km, popisi potekajo na segmentih 100x100 metrov (skupno 229 segmentov). Natančno smo določili popisne transekte (DOPPS, NRP). NRP je popisal strukturo vegetacije na transektih in te podatke tudi digitaliziral. DOPPS je opravil lokaliziran transektni popis ptic: od 3 planiranih sta bila 2 popisa izvedena v popolnosti, tretji pa le deloma zaradi previsoke vode. Načeloma so popisi potekali brez zapletov zaradi predhodnih dobrih metodoloških priprav. DOPPS je digitaliziral vse podatke monitoringa. Letnega poročila zaradi dolgotrajne bolniške odsotnosti koordinatorja na DOPPSu nismo uspeli napisati. Načrtujemo, da ga bomo lahko pripravili do septembra 2025. Na izvedbo projekta to nima vpliva, saj so podatki pridobljeni in digitalizirani, le spraviti jih bo potrebno še v opisno obliko. NRP biolog je pridobil licenco za letenje z dronom. NRP je v sezoni 2024 pripravil fotopasti in testiral opremo na terenu ter pripravil okvirje zmogljivosti obdelave podatkov (priprava programske opreme za pregledovanje podatkov, način pregledovanja in arhiviranja, vodenje evidenc uporabe kamer). NRP je prav tako pripravil dron in ga testiral na terenu ter pripravil okvirje zmogljivosti obdelave podatkov za kartiranje terena in iskalne misije (priprava programske opreme obdelavo posnetkov in načrtovanje letov, način arhiviranja, vodenje	✓	

	evidenc uporabe drona). DOPPS je pripravil predlog metodologije za monitoring iz čolna, ki ga bomo prvič izvedli v gnezditveni sezoni 2025. NRP pa je pripravil osnutke metodologije popisa z dronom in fotopastmi, ki bodo zaključeni do pričetka terenske sezone 2025.		
Objective 2 (WP7) Monitoring the impact of the project on the marsh vegetation and its management	Novembra 2023 smo se partnerji NRP, DOPPS, IZRK in UL BF sestali na uvodnem sestanku za izvedbo WP7, kjer smo se uskladili o območjih, kjer se bo izvajal monitoring ter o časovnem okvirju monitoringa. Začeli smo tudi razvijati metodologijo popisov monitoring trstišč, ki ga izvaja BF. V okviru priprav je bilo izvedenih več sestankov, na katerih smo razvijali metodologijo (BF, NRP). UL BF je maja 2024 pripravil zemljevide lokacij za popis vrstne sestave vegetacije in merjenja produkcije trsta. Opravili smo tudi ogled in določanje nekaterih rastlinskih vrst v času cvetenja na parcelah, kjer so eksperimentalni poligoni. Pred pričetkom dela na terenu so se julija 2024 partnerji BF, DOPPS in NRP še enkrat dobili na sestanku ter dokončno uskladili in določili popisne ploskve za izvedbo popisa vrstne sestave vegetacije in merjenja produkcije trsta. Z dnem 29/07/2024 je BF pričel s popisovanjem vegetacije (vrstna sestava in ocena pokrovnosti/pogostosti posameznih rastlinskih vrst) in vzorčenje nadzemne rastlinske biomase. BF je naredil vegetacijski popis na 7 ploskvah na vsakem od 6 tipov vitalnosti trstišča, oziroma sestave močvirske vegetacije. Kvadrati so veliki 3x3 m in so umeščeni v ploskve 100x100 m na transektih za popis ptic. Pri monitoringu trstišč je prišlo do nekaj zamude zaradi kasnejšega upada vodostaja od pričakovanja. Na terenu sredi junija je bil cilj popisati zgodnje cvetoče vrste – predvsem iz rodu <i>Carex</i>, vendar je bila dostopna samo ena lokacija, bolj oddaljene ploskve pa zaradi visokega vodostaja niso bile dostopne. Popisi so bili zato do konca opravljeni v mesecu avgustu. BF je pripravil letno poročilo z rezultati monitoringa in vzorčenja. UL BF je naredil pregled in analizo predhodnih podatkov, pridobljenih na trstiščih CJ v zadnjih 20 letih ter kupil sušilno komoro za sušenje vzorcev nadzemne biomase močvirske vegetacije. V januarju 2025 je BF objavil znanstveni članek o vplivu okoljskih razmer na uspevanje trsta v visoko rangirani znanstveni reviji <i>Ecological Indicators</i>. S tem so predčasno dosegli cilj objave vrhunskega znanstvenega članka. NRP je pripravil programsko okolje za zajem informacij z dronom ter pridobil ponudbe za satelitski zajem podatkov, ki bo v pomoč tudi UL BF pri monitoringu vitalnosti trstišč. Za namen analiz satelitskih posnetkov in posnetkov pridobljenih z dronom, je UL BF kupil tudi zmogljivejši prenosnik. NRP je nakupil tudi predvideno opremo: štiri prenosne telefone z GPS-om za	✓	

	terensko delo ter dva trda diska za hrambo satelitskih slik. NRP je posnel stanje rabe z dronom in obdelal material. Pridobili smo tudi podatke o obsegu košnje na projektnem območju v letu 2024 in pripravili osnutek poročila, ki mora biti samo še pregledan s strani širše ekipe NRP.		
Objective 3 (WP7) Monitoring the impact of the project on water birds	NRP in DOPPS sta pripravila osnutek metodologije ter način shranjevanja podatkov monitoringa vodnih ptic. NRP je pričel s popisi januarja 2024. Popise izvajamo na 10 dni, podatke pa vpisujemo v aplikacijo ePtice, ki je bila razvita v okviru projekta LIFE STRŽEN (LIFE16/NAT/SI/000708). Prvo leto je popise izvajal samo NRP, DOPPS je s prostovoljci začel izvajanje popisov decembra 2024. Do konca januarja 2025 je bilo izvedenih 34 popisov vodnih ptic. NRP je za potrebe popisov vodnih ptic kupil načrtovano opremo: dva daljnogleda in teleskop s stativom. Pripravljen je že osnutek poročila za leto 2024. Na terenu beležimo tudi motnje ptic. Po vzpostavitvi GIS baze bodo podatki vneseni vanjo. Do konca januarja 2025 smo že zabeležili 160 motenj ptic. Motenj je nekaj manj kot je bilo načrtovano. Pričakujemo, da se bo številka zabeleženih motenj dvignila, ko bomo dodali še podatke s fotopasti, ki jih je potrebno še analizirati.	✓	
Objective 4 (WP7) Water level monitoring and analysis	NRP in IZRK sta imela več usklajevalnih sestankov, kjer smo razdelali metodo monitoringa ter lokacije. Na enem od sestankov je bil prisoten tudi predstavnik podjetja GeoCodis, ki ima prav tako izkušnje iz analiz vodostajev. IZRK redno opravlja zbiranje in analize podatkov o vodostajih in podatkov s satelitskih posnetkov za potrebe podrobne prostorske analize gladine vode. IZRK in NRP sta pripravila seznam jezerskih oken, kjer se bo spremljal vodostaj. IZRK je kupil 8 samodejnih merilnikov pritiska in temperature za spremljanje vodostajev v jezerskih oknih (načrtovanih je bilo 5). Te smo namestili na 8 najbolj reprezentativnih lokacij, tako z vidika spremljanja dogajanja na jezerskih oknih kot tudi za spremljanje odstopanj v vodostaju na posameznih območjih. S tem smo ne samo prihranili čas in napor pri izvajanju ročnih meritev, ampak tudi pridobili mnogo kakovostnejši niz podatkov, ki bo pokrival celotno obdobje projekta in bo v 1 urni časovni ločljivosti. Ker smo pri iskanju samodejnih merilnikov našli finančno ugodno rešitev, kljub nabavi večjega števila merilnikov nismo presegli zastavljenih finančnih okvirjev. IZRK je poleti 2024 opravil terensko delo, na katerem so odčitavali podatke o vodostajih na lokacijah, ki so bile v okviru drugih projektov opremljene že v preteklosti. Konec julija so na terenu pregledali hidrološko stanje na jezerskih oknih. Zbrali in analizirali so hidrološke podatke o vodostajih za potrebe analize gladine vode. Analizirali so podatke o povprečnem tedenskem	✓	

	vodostaju za potrebe analize sezonskih sprememb v celotni zgodovini samodejnih meritev na VP Dolenje Jezero. IZRK so obiskali tudi kitajski raziskovalci iz Inštituta za hidrobiologijo CAS iz Wuhana in Inštituta za kraško geologijo CAGS iz Guilina, pri tem obisku je aktivno sodelovala tudi BF (17-24/11/2024). Obiskali so tudi Cerknisko jezero, kjer so govorili o delu na projektu LIFE TRSCA. IZRK je v okviru te naloge napisal in recenziral članke, ki se nanašajo na hidrološke in klimatološke značilnosti Cerkniskega polja in njegovega porečja. Objavili so vrhunski znanstveni prispevek v še eni visoko rangirani reviji, ki se med drugim nanaša na analizo vodostajev na Cerkniskem polju ter vplivu človekovih dejavnosti in podnebnih sprememb (09/12/2023). Članek je bil objavljen v Journal of Hydrology: Regional Studies (ScienceDirect.com). IZRK je opravil tudi končno urejanje dveh člankov na temo podnebnih in hidroloških značilnosti porečja Cerkniskega polja za objavo v strokovni monografiji »Presihajoče jezero – monografija o Cerkniskem jezeru«, katerega uredniku je dr. Alenka Gaberščik.		
Objective 5 (WP7) KPI update	V okviru WP7 je NRP poleti 2024 skupaj z ga. Ivo Rossi pričel s procesom prve posodobitve KPI projekta. Posodobljeni kazalniki so bili potrjeni s strani CINEE dne 06/11/2024. Posodobljene KPI smo objavili na F&T portal kot Deliverable dne 03/12/2024.	✓	

WP 8 – Communication and dissemination

Key objectives	Progress	On track	Delayed
Objective 1 (WP8) T.8.1 To ensure a clear and smooth communication between project partners and provide recognition of the project, all project partners will be involved in preparation of a	NRP je izbral izvajalca za oblikovanje celostne grafične podobe projekta. Z njim smo na več usklajevalnih sestankih prišli do željene grafične podobe projekta. Osnutek grafične podobe so prejeli tudi vsi projektni partnerji v pregled. Izvajalec nam je priskrbel logotipe, predloge za različne wordove dokumente ter PPT. Pripravil je tudi predloge za promocijske materiale, nalepke za avto, vizitke ipd. Na začetku projekta smo zapisali krajše smernice komuniciranja projekta, nato pa pričeli s pripravo celostne komunikacijske strategije. V tem dokumentu so zapisane in podrobno	✓	

Project Communication Strategy and Visual Identity	razložene vse komunikacijske aktivnosti projekta. Jasno je navedeno, pri katerih poleg NRP sodelujejo tudi partnerji projekta. Kot Milestone je bila na F&T portal označena kot dokončana skladno s projektnimi roki (31/08/2024). Ta cilj je dosežen.		
Objective 2 (WP8) T.8.2 Networking with other LIFEs is crucial for project implementation and participation in congresses for results dissemination	V tem poročevalskem obdobju smo bili že zelo aktivni na področju mreženja. Obiskali smo organizacijo Society for Protection of Prespa, ki deluje ne grškem delu Prespanskega jezera in je vodila projekt LIFE Prespa Waterbirds (LIFE15 NAT/GR/00093), ki je bil vsebinsko zelo podoben projektu LIFE TRSCA. Mreženje je potekalo od 16 do 19/05/2024 in se ga je udeležila ekipa NRP. Glavna vprašanja, ki smo jih želeli nasloviti, so bila povezana z mozaičnim upravljanjem s trstičji ter uporaba amfibijskega traktorja za košnjo trstičij. Ogromno smo se naučili o upravljanju s trstičji in o delu z deležniki, poudarjen je bil pomen vztrajnega izobraževanja domačinov in stalna pripravljenost upravitelja na odkup. O mreženju smo pripravili temeljito poročilo. Vodja projekta se je v Bruslju udeležila podelitve nagrad Natura 2000. Udeležila se je predavanj EU Green week (#WaterWiseEU) ter mreženja z drugimi evropskimi LIFE projekti, finalisti nagrad Natura 2000. Udeležila se je tudi slovesne podelitve Natura 2000 nagrad. Projekt LIFE TRŠCA smo predstavili na LIFE Info dnevu 2024, ki ga je 01/10/2024 organizirala ekipa LIFE Krepitev zmogljivosti 2 (LIFE21-CAP-SI-LIFE CB SI 2). V gosteh smo imeli ekipo LIFE Wild wolf in njihove goste iz Amerike, organizacijo Blackfoot. Predstavili smo jim Notranjski park in projekt LIFE TRŠCA. Povabljeni smo bili tudi na LIFE Platform meeting focusing on Results Based Payment Schemes (RBaPS) v organizaciji LIFE Belgium for Biodiversity Integrated project (LIFE B4B). Konferenca je potekala na temo uvajanja novih rezultatskih shem za bolj učinkovite ukrepe za varstvo naravo v Skupni kmetijski politiki (SKP) in sicer skozi rezultatske sheme plačil. Dogodek je potekal 09-11/10/2024. Sledenje trendom SKP je ključno za uspešno implementacijo ukrepov, ki jih bomo razvili v projektu. Poslušanje izkušenj organizacij po Evropi na tem področju da pomembno prednost za bolj kvaliteten razvoj ukrepov. Predstavitev projekta s posterjem pa da izhodišče za iskanje strateških partnerjev na tem področju. Gostovali smo na drugi konferenci projekta LIFE Amphicon, ki se je osredotočala na glavne tematike, ki jih projekt naslavlja skozi aktivnosti – vzrejni programi, varstvo habitatov in zmanjševanje smrtnosti na cestah. Dogodek je potekal 14-15/11/2024. Ker so dvoživke tudi prebivalke trstič in tudi pomembna hrana za ciljni vrsti, smo se konference udeležili z	✓	

	namenom ugotoviti in spoznati kakšno je obstoječe znanje na tem področju, saj obstaja verjetnost, da smo z obsežno košnjo trstičje negativno vplivali na populacijo dvoživk. Na to temo smo tudi predstavili poster. 22/11/2024 se je NRP udeležil Zaključnega strokovnega posveta projekta EIP KROTA na temo Novosti na področju varstva narave v kmetijstvu v Sloveniji. Imeli smo predstavitev na temo Kmetijsko-okoljski ukrepi za upravljanje s habitatnimi tipi na Cerkniskem jezeru, kjer smo predstavili projekt, s poudarkom na kmetijstvu ter razvoju novih/prenovi ukrepov, ki jo načrtujemo v okviru projekta. NRP biolog se je udeležil še izobraževanja Kmetijstvo in varstvo narave (Mikrodokazila BF), na temo kmetijskih ukrepov. BF je predstavil projekt na simpoziju z mednarodno udeležbo, ki ga je organiziral »European Chapter of the Society of Wetland Scientists« na Poljskem (24-26/06/2024).		
Objective 3 (WP8)	T.8.3 Video materials are one of the key tools used in online communication, especially on social media. By producing two high quality short presentation films presenting project LIFE TRŠCA, we will give the project a possibility to share these important messages to our key stakeholders in a comprehensive way: Z izvajanjem naloge smo ravno začeli, določili smo okvirne teme filmčkov, sledi izbira izvajalca in izvedba snemanja.	✓	
Objective 4 (WP8) T.8.4 Online presence of the project will be ensured by setting up of a project website as well as having presence on various platforms of social media. Online presence is key to wide promotion of our activities	V roku šestih mesecev od začetka projekta (do februarja 2024) je NRP na spletni strani NRP s pomočjo zunanjega izvajalca pripravil podstran z opisom projekta LIFE TRSCA ter s podrobnejšimi opisi posameznih delovnih paketov in nalog. Spletna stran je oblikovana skladno s CGP projekta. NRP je pripravil kratko poročilo o oblikovanju spletne strani s povezavo na spletno stran (Deliverable, oddan 12/03/2024). Opise nalog redno posodabljam z aktivnostmi in rezultati našega dela. Na spletno stran tedensko objavljamo aktualne novice o projektu ali pa zanimive kratke prispevke. Do sedaj smo objavili 48 novic. Pri pisanju novic sodelujejo tudi ostali projektni partnerji. Vsi projektni partnerji so na svojih spletnih straneh zagotovili povezave na projektno spletno stran. Do konca januarja 2025 si je spletno stran projekta in novice ogledalo 1415 različnih uporabnikov, imeli smo 9.069 ogledov spletne strani, kar je manj kot načrtovano. Pričakujemo, da se bo število pogledov strmo povečalo po vzpostavitvi nove spletne strani z moduli za preusmerjanje obiskovalcev in za prikazovanje plovbnega režima, ki	✓	

	se ravno začenja. Do sedaj smo imeli 35 objav na FB profilu s skupnim dosegom 54.245 ogledov ter 1.308 všečkov. Imeli smo tudi 5 objav na omrežju X. Vodimo statistiko objav na spletni strani in družabnih omrežjih. Število sledilcev FB profila se je od začetka izvajanja projekta povečalo za 1.772 (v projektu je načrtovano povečanje števila sledilcev za 2.000).		
Objective 5 (WP8) T.8.5 To ensure project results and various activities are known to the public, we will maintain regular communication with journalists and media houses. We will regularly cooperate with several local media outlets, who will report on our activities	V začetnih mesecih projekta smo organizirali tiskovno konferenco, na kateri smo medijem predstavili projekt in tako poskrbeli za vrsto objav tako v lokalnih kot nacionalnih medijih. Od takrat redno komuniciramo z mediji, predvsem lokalnimi, ter skrbimo za objave v njih. Vse objave beležimo v clipping tabelo ter vodimo clipping arhiv. Do konca januarja 2025 smo imeli: • 12 objav Slivniški pogledi (načrtovano: 5 objav/leto, skupno 30) • 2 objavi Notranjsko primorske novice (načrtovano: 3 objave/leto, skupno 18) • 10 objav RADIO 94 (načrtovano: 5 javljanj/leto, skupno 30) • 7 objav velike slovenske medijske hiše (načrtovano: 20 objav skupno) • 34 objav v ostalih medijih V projektu so planirane 3 objave na leto v časopisu Notranjsko primorske novice. Uspeli smo objaviti dva članka, potem je časopis žal prenehal izhajati. Namesto tega bomo povečali število objav v Slivniških pogledih, ki so prav tako lokalno glasilo. Tako bomo v Slivniških pogledih objavili namesto predvidenih 5 objav na leto, 8 objav na leto in nadomestili pomanjkanje člankov v Notranjsko primorskih novicah.	✓	
Objective 6 (WP8) T.8.6 To generate interest in project activities among younger people who have moved here or are not originally connected to life at the lake, we will offer alternatives to traditional village events in cooperation with the culture branch of NRP. We will organize art	NRP je organiziral prvo fotografsko razstavo lokalnih fotografov. Otvoritev razstave je potekala 03/06/2024 v Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica. Tema razstave je bila: skrivnostni svet Cerkniškega jezera s posebnim poudarkom na trstiščih. Na naše vabilo se je z navdušenjem odzvalo 8 lokalnih fotografov, skupno smo razstavili 16 fotografij. Otvoritev je bila zelo dobro obiskana (okrog 65 obiskovalcev). Razstava je bila v Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica na ogled do 27/06/2024, potem smo jo zaradi izjemnega navdušenja obiskovalcev preselili še v enoto knjižnice Ivana Matičiča Rakek, kjer je bila na ogledu do konca avgusta. O izvedbi razstave smo pripravili poročilo. NRP je skupaj z enoto NRP Kulturni dom organiziral dogodek Kino pod zvezdami. Najeli smo prostore lokalne galerije, kjer smo na ogled postavili tudi izdelke, prejete na ustvarjalnem natečaju. Predvajali smo film z naravovarstveno tematiko, po projekciji filma pa je bil na sporedu moderiran razgovor z direktorjem NRP o projektu LIFE TRSCA ter o tematiki predvajanega filma. Dogodek je zapolnil kapacitete obiska v galeriji (45 obiskovalcev),	✓	

exhibits and cinema events to increase the recognizability and reach of our project:	obiskovalci so ga zelo pohvalili.		
Objective 7 (WP8) T.8.7 To establish a model of co-management of the park by locals by incorporating their opinions into our work, we will, together with key Agrarian societies connected to the project area, organize social meetings with the locals. This will have a positive effect on our relationship with the local population, which is key to park management	Srečanja z domačini bodo potekala v soorganizaciji z objezerskimi Agrarnimi skupnostmi. Z njimi smo decembra 2024 že odprli dialog glede skupnih srečanj. Predstavili smo jim naše želje in cilje ter jih prosili za njihovo pomoč. Vsi sogovorniki so podpirali aktivnosti NRP in so obljubili svoje sodelovanje. S samimi srečanji bomo pričeli v letu 2025. NRP bo na srečanjih predstavil delo na projektu LIFE TRSCA. Cilj srečanj je pridobiti od domačinov povratne informacije in pa tudi izkoristite njihovo znanje, da bomo lahko dosegli uspešno soupravljanje Cerknškega jezera. Za ta namen smo se odločili, da bomo najeli izkušeno moderatorko, ki bo skozi moderirano diskusijo iz udeležencev pridobila te pomembne informacije in znanje, ki ga imajo kmetje.	✓	
Objective 9 (WP8)	T.8.9 For promotion of project visibility and the work of project's key stakeholders, we will produce different promotional materials and other project small give-away materials to establish and engage key project stakeholders and people involved in project activities: Oblikovali in kupili smo že kar nekaj promocijskega materiala projekta, in sicer: kratke majice (300 kosov), bandane (1000 kosov), barvice (300 kosov), beleške (500 kosov), knjižna kazala (1000 kosov), pobarvanke z motivi narave Cerknškega jezera (500 kosov), roll up stojalo za potrebe udeležbe na dogodkih (1 stojalo). Promocijsko gradivo se bo uporabljalo na dogodkih NRP, delilo se jih bo tudi v Centru za obiskovalce na Dolenjem Jezeru ter na drugih lokalnih dogodkih, srečelovih ipd. Vsi promocijski izdelki so pripravljeni v skladu s projektnim CGP.	✓	

Objective 11 (WP8) T.8.11 We will be using pedagogical methods to actively convey knowledge to young people about the project, its objectives, target species and habitat types that this project addresses. Young people are the future biologists and ecologists who will some day take care of our environment, which is why it is so important to educate them now. When implementing our educational activities, we will pay special attention to students of Primary schools in the NRP area. We will perform the following pedagogical activities: Creative competitions, Nature field trips for local Primary schools and Youth nature conservation camps:	NRP je v šolskem letu 2023/2024 izvedel prvi ustvarjalni natečaj za otroke z naslovom »Slike in zgodbe iz tršce« s ciljem ozaveščanja lokalnega prebivalstva o pomenu projekta LIFE TRŠČA za lokalno skupnost. K sodelovanju smo povabili predšolske in šolske otroke ter dijake. K sodelovanju so bili povabljeni vrtci, osnovne šole in srednje šole iz celotne Slovenije. Za predšolske otroke in otroke do 3. razreda smo razpisali likovni natečaj, za otroke od 4. do 6. razreda literarni natečaj, za tiste v višjih razredih in srednješolce pa fotografski natečaj. Razpisno dokumentacijo smo razposlali učiteljem v šole in vzgojiteljem v vrtce po celotni Sloveniji. Natečaj je bil dne 01/03/2024 objavljen na spletni strani projekta LIFE TRŠČA. Mentorje in starše smo povabili k ustvarjanju z njihovimi učenci in otroci tudi v številnih drugih medijih: radio 94, radio PRVI (RTV Slovenija), Natura2000.gov.si, Slivniški pogledi, FB profil Notranjskega parka. Rok za oddajo izdelkov je bil 27/05/2024. Prejeli smo 18 izdelkov, 17 likovnih in enega literarnega. Žal nismo prejeli nobene fotografije. Vse prejete izdelke smo slikali oziroma skenirali in jih objavili na spletni strani projekta LIFE TRŠČA junija 2024. Izbor zmagovalnih izdelkov v kategoriji likovni natečaj je opravil diplomiran slikar Vasja Drajne. Nagrajence smo 10/06/2024 razglasili na spletni strani LIFE TRŠČA, jih obvestili o uvrstitvi ter jim poslali nagrade. Vsi udeleženci natečaja so po pošti prejeli priznanje za sodelovanje. Prejeti izdelki so bili razstavljeni v okviru dogodka Kino pod zvezdami v Galeriji Krpan Cerknica, kjer si jo je ogledalo 65 obiskovalcev. Nizki udeležbi na natečaju je botrovalo več dejavnikov, med drugim zahtevnost teme natečaja, malo krajši rok za oddajo izdelkov in poplava ustvarjalnih natečajev za otroke v Sloveniji. Predvsem pa se je izkazalo za težavno, ker so se učni načrti za šolsko leto 2023/2024 sprejemali, preden se je projekt LIFE TRSCA začel izvajati, zato natečaj ni mogel biti vključen v okvir rednega šolskega dela, ki je v veliki večini določeno vnaprej. Zato smo se za prihodnje šolsko leto odločili, da lokalnim šolam in vrtcem pošljemo napoved natečaja že junija 2024, da bi ga lahko vključili v svoje učne načrte, ki se sprejemajo avgusta 2024. Poleg tega bomo v prihodnje izbirali širše in manj zahtevne teme za ustvarjanje ter močno podaljšali roke za oddajo del. Trenutno je v teku drugi ustvarjalni natečaj »Če bi bil ptica«. Izdelke bomo zbirali do 23/05/2025. Napoved natečaja smo po šolah razposlali že junija 2024, potem smo šole ponovno spomnili na natečaj konec avgusta 2024. Tudi po vseh ostalih slovenskih šolah in vrtcih smo poslali mail z vabilom k sodelovanju na natečaju. Načrtujemo skupno vsaj 60 naravoslovnih dni. Februarja 2024, pred pričetkom izvajanja naravoslovnih dni, smo pripravili delovne liste za vsako triado osnovne šole posebej, obiskali		
---	--	---	--

	pa smo tudi tri lokalne šole (OŠ Notranjski odred Cerknica, OŠ Jožeta Krajca Rakek, OŠ Heroja Janeza Hribarja) in jim podrobneje predstavili potek naravoslovnih dni v NRP. Komunikacija z lokalnimi vrtci in šolami je potekala tudi preko elektronske pošte. V šolskem letu 2024/2025 smo obiskali OŠ Cerknica in OŠ Rakek in jim ponovno predstavili svoje pedagoške aktivnosti. Drugih šol še nismo obiskali. V šolskem letu 2023/2024 smo izvedli 15 aktivnosti, na katerih smo predstavljali tematike, ki jih obravnava projekt LIFE TRŠČA. Skupno je bilo udeležениh 421 učencev in predšolskih otrok. V šolskem letu 2024/2025 so že bili izpeljani 4 naravoslovni dnevi, do konca šolskega leta je planiranih še 21 aktivnosti. NRP je kupil 5 teleskopov, ki jih bodo uporabljali otroci na naravoslovnih raziskovalnih taborih. Prvi naravoslovni tabor za lokalne učence prve triade je potekal 26-30/08/2024, udeležilo se ga je 20 otrok. Tako starši kot otroci so bili nad taborom navdušeni.		
--	--	--	--

2 Progress on milestones (optional if Continuous reporting tab is up-to-date)

Milest. no.	Milestone title	Delivery date in Annex 1	Means of verification	Achieved	If not achieved, forecast date	Comments
MS 1	Establishment of the project management team	31/12/2023	Established project management team	YES		
MS 14	Communication strategy prepared	31/08/2024	Prepared strategy	YES		

3 Other issues

WP3: V zadnjih treh letih je kot drugod po Sloveniji, tudi na območju Cerknškega jezera, opaziti krepko rast cen nepremičnin. Cene kmetijskih zemljišč na območju HT presihajoča jezera so se namreč povečale za skoraj 100 %. Ob pripravi projekta LIFE TRŠCA nam je zaprisežena sodna cenilka posredovala povprečno ceno za odkup zemljišč na Cerknškem jezeru. Na dan 12/08/2022 je povprečna cena za odkup zemljišč na Cerknškem jezeru znašala 0,36 EUR/m². Navedena cena se trenutno še vedno uporablja za odkupe vseh zemljišč na projektu LIFE TRŠCA. Cenilka je dne 26/08/2024 za prihajajoči kohezijski projekt, ki ga prijavlja NRP, pripravila novo uradno cenitev kmetijskih zemljišč na Cerknškem jezeru, ki je tedaj znašala 0,45 EUR/m². Geodetska uprava je v skladu z Zakonom o množičnem vrednotenju nepremičnin konec leta 2024 izvedla postopek poskusnega izračuna posplošenih vrednosti nepremičnin. Predvidoma v aprilu 2025 bo sprejeta nova Uredba, s tem pa se bodo preračunale tudi nove, višje cene zemljišč, ki naj bi takrat stopile v veljavo. Na dan 22/01/2025 smo preko pregledovalnika https://vrednotenje.gov.si/PI_JV/#/iskalnik naredili poskusni izračun trenutne povprečne cene izbranih zemljišč na Cerknškem jezeru, ki znaša že 0,68 EUR/m², skoraj dvakrat več kot trenutno ponujamo za odkupe.

Na projektu LIFE TRŠCA predlagamo, da se v naslednjih letih osredotočimo na odkupe ciljnih območij, ki so najpomembnejša z naravovarstvenega vidika za uspešno izvedbo samega projekta (območja jezerskih oken). V drugi polovici leta 2025 bi tako napravili novo uradno cenitev kmetijskih zemljišč na Cerknškem jezeru. Po novi ceni bi potem poskusili odkupiti manj kmetijskih zemljišč od predvidenih 50 ha, kot trenutno znaša kazalnik projekta LIFE TRŠCA. V primeru, da bi nam na drugih nalogah ostajala sredstva, bi jih lahko preusmerili v odkupe, da so bomo čimbolj približali kazalniku.

WP4: V projektu smo predvideli, da bomo na leto zbrali 100 ton materiala. Vendar smo že v tem prvem projektnem letu izvedli obsežen monitoring količine odvečne biomase na Cerknškem jezeru in ugotovili, da je količina odvečne biomase manjša, kot smo predhodno ocenili. Zato smo pri popravljanju KPI skupno količino odložene biomase s 100 ton zmanjšali na 50 ton. Od tega je bomo na NRP pobrali približno polovico. Polovico jo bomo pustili, saj so to tudi ključni habitati za nekatere vrste (bleščeči mleček *Euphorbia lucida*) in je del habitata presihajoča jezera. Prav tako platforme iz odmrle biomase ptice uporabljajo za počivanje tekom selitve, material pa potrebujejo tudi za gradnjo gnezd.

Količina letno odložene biomase je odvisna od dveh dejavnikov: kako suho je bilo poletje (to pomeni, da je več suhega in pokošenega trstičja, več košnje, kar povzroči več odvečne biomase) in kako mrzla je zima (led pomeni, da se več trstičja zdrobi in odloži). Zato se količina odložene biomase razlikuje in naša ocena ni bila pravilna - poletje pred pripravo projekta je bilo zelo suho, zima pa ledena, kar je povečalo naše ocene odložene biomase. Vendar na podlagi monitoringa, izvedenega spomladi leta 2024, ocenjujemo, da je teh deponij manj, kot smo mislili prej.

Skupna površina nahajališč biomase v 2024 je znašala 4,3 ha. Glede na naše trenutne izkušnje z nabiranjem nahajališč bi moralo takšno območje vsebovati približno 50 ton biomase. Do zdaj smo z izposojeno opremo od kmetov pobrali eno nahajališče biomase - površina nahajališča je bila 0,26 ha, tehtalo pa je 3 tone.

Biomasa bo zbrana v petih projektnih letih, zato bo skupna vsota zbrane biomase 125 ton (50 ton za kompostiranje, 25 ton za recikliranje in 50 ton za ustrezno odstranitev).

Namesto eksperimenta uplinjanja biomase (opis pri WP4), smo na NRP dobili idejo, da bi biomaso poskusno uporabili za zatiranje rasti invazivnih rastlin (na NRP smo partnerji tudi na projektu LIFE22-NAT-SI-LIFE OrnamentallIAS - 101107725, kjer bomo iskali načine zatiranja invazivnih rastlinskih vrst).

V LIFE TRSCA smo imeli načrtovano izvedbo kompostiranja rastlinske biomase s Cerknškega jezera. Začeli naj bi sicer šele v sezoni 2025, ko bi nakupili tudi mehanizacijo za pobiranje nanosov. Vendar se je v letu 2024 pokazala redka situacija, in sicer je bilo travinja povsod v izobilju, rastlinski biomaterial na jezeru (tršca, kravina) pa je zaradi poplav leta 2023 slabe kvalitete (nanos blata ter stare rastline, ki se v prejšnjem letu niso pokosile). Za travinje tako v letu 2024 s strani kmetov ni bilo veliko interesa, kar je pomenilo, da bi ostalo na jezeru in bi se s tega naredili novi nanosi. Zato smo se odločili, da bi to travinje že v letu 2024 pobrali in zbalirali ter odpeljali v kompostarno, preden se iz tega naredi odpadni material. Po končani sezoni so se naše domneve izkazale za pravilne, saj je na jezeru ostala veliko večja količina rastlinskega biomateriala, kot običajno, kljub temu da smo je 50 ton odpeljali sami. S tem smo se izkazali za dobre gospodarje in si prihranili veliko dela in stroškov ter navsezadnje škode na projektnem območju (LIFE Helpdesk ticket dne 12/07/2024 (TCK004509)).

4 Use of resources

WP1: V letu 2024 je imel NRP veliko dela s pripravo ključnih načrtov, poročil in strateških dokumentov, predvidenih v projektu. NRP je zaposlil začasno pomoč na poziciji »Land manager« za 4 ure dnevno od 01/09/2024 do 30/11/2024 (LIFE Helpdesk ticket dne 02/08/2024 - TCK004691).

WP1: Strošek računovodstva presega 43.000 €, predvidenih v projektu za 21.977,28 €. Javljeno zunanjemu nadzorniku na njegovem prvem obisku 14/03/2025, potrjeno s strani PA v odzivnem pismu Ref. Ares(2024)2560663 - 08/04/2024.

WP3: Strošek pravne pomoči pri odkupih zemljišč s kompliciranih zemljišč presega 10.000 €, predvidenih v projektu za 12.692,00 €. Javljeno zunanjemu nadzorniku na njegovem prvem obisku 14/03/2025, potrjeno s strani PA v odzivnem pismu Ref. Ares(2024)2560663 - 08/04/2024.

WP4: Strošek kompostiranja presega 15.000 €, predvidenih v projektu, za 4.983,75 €.

WP4: Pri izvedbi poskusa peletiranja so ostala sredstva v budgetu, saj smo uspeli pridobiti zelo ugodno ponudbo. Sredstva so preusmerjena v višjo ceno kompostiranja ter v transport biomase, ki pa je stala več kot pričakovano, saj je bilo potrebno tudi baliranje pred transportom. Za stroške transporta je bilo v budgetu načrtovano 3.000 €, stroški transporta in baliranja bal za kompost pa so znašali 5.483,90 € (LIFE Helpdesk ticket dne 12/07/2024 - TCK004509).

WP5: V budget smo dodali novo postavko za uniformo naravovarstvenega nadzornika (1.123,07 €), saj je v projektni prijavnici obljubljeno, da bo imel uniformo, v budgetu pa je ni bilo (LIFE monitoring helpdesk obveščen dne 11/09/2024 - TCK004962).

WP7: DOPPS v poročevalskem obdobju še ni kupil opreme, predvidene za izvajanje monitoringa, saj naj bi se ta začel šele v gnezditveni sezoni 2025. Opremo bodo kupili v mesecu februarju 2025.

WP8: nepredvidena udeležba na LIFE Platform meetingu na temo rezultatskih kmetijskih ukrepov v Belgiji, kamor smo bili vabljeni s strani organizatorja RBaPS Platform Team (opisana pod WP8, javljena na LIFE monitoring Helpdesk dne 02/09/2024 - TCK004882). Skupni stroški udeležbe na tej konferenci znašajo 2.219,76 EUR.

Common financial errors to be avoided

While you are not required to provide detailed financial information, please check the Section Guidance how to report under the [LIFE Reporting webpage](#) in particular the PowerPoint presentation summarising common financial errors identified so far in view helping you avoid some costs ineligibilities. Please always consult your Grant Agreement and Annotated Grant Agreement when in doubt.

HISTORY OF CHANGES		
VERSION	PUBLICATION DATE	CHANGE
1.0	22/06/2023	Initial version
2.0	31/10/2023	Few adjustment to fit all LIFE Subprogrammes